

UDÁLOSTI VE SVĚTĚ I DOMA

SVĚT V ROCE 2002

Leden

1.1. - Největší peněžní změna v historii odsoudila frank, pesetu, liru i německou marku k zániku. Dvanáct evropských zemí nahradilo svoji měnu eurem. Je to od dob římské říše poprvé, co má náš kontinent společnou měnu.

4.1. - V Afghánistánu padl ve válce proti Talibanu a Al-Kajdě první americký voják.

5.1. - Patnáctiletý obdivovatel Usámy bin Ládina Charles Bishop ukradl sportovní letadlo a narazil s ním do výškové budovy Bank of America ve floridské Tampě.

10.1. - Vesmírná sonda Mars Odyssey skončila zpomalovací fází letu kolem Marsu a lehce se dotkla horních vrstev jeho atmosféry.

11.1. - První skupina zadržených bojovníků Al-Kajdy a Talibanu odletěla na americkou vojenskou základnu Guantánamo na Kubě.

Únor

8.2. - Za přísných bezpečnostních opatření byla v Salt Lake City v americkém státě Utah zahájena zimní olympiáda.

9.2. - V nizozemském Haagu začal soud s bývalým jugoslávským prezidentem Slobodanem Miloševićem, jenž má být podle obžaloby zodpovědný za zvěrstva spáchaná za války na Balkáně.

12.2. - Irácký prezident Saddám Husajn se v Bagdádu setkal s rakouským nacionalistou Jörgem Haiderem.

21.2. - Americký list Wall Street Journal oznámil, že jeho novinář Daniel Pearl byl svými únosci v Pákistánu zavražděn. Už 4. července byli pákistánským soudem pachatelé za únos a vraždu odsouzeni.

27.2. - Po útoku na vlak převážející hinduistické aktivisty, při kterém zemřelo 58 lidí, propukla v západoindickém státě Gudžarát náboženská válka. V následujících týdnech zemřelo asi tisíc dalších lidí, převážně muslimů.

Březen

2.3. - Rakouský kancléř Wolfgang Schüssel vyzval Česko, aby odškodnilo sudetské Němce, vyhnané po roce 1945.

5.3. - Skončila operace Anakonda, pětidenní ofenzíva spojenců proti zbytkům Talibanu. Během ní zahynula celá polovina jeho bojovníků (500 mužů) a 23 civilistů. Na spojenecké straně padlo třináct vojáků.

9.3. - Izraelská armáda zbořila úřadovnu palestinského vůdce Jásira Arafata v Gaze v odvetě za útoky palestinských teroristů, při nichž zahynulo třináct lidí. Začala nejmohutnější ofenzíva izraelské armády za posledních dvacet let.

13.3. - Organizace spojených národů podpořila snahu Palestinců vytvořit samostatný stát a vyzvala k ukončení násilí na Blízkém východě.

Duben

4.4. - V odvetu za vlnu sebevražedných atentátů začaly izraelské tanky okupovat palestinská města na Západním břehu Jordánu.

16.4. - Nizozemská vláda odstoupila kvůli vyšetřování, které obviňuje nizozemské vojáky, že nezabránili masakru civilistů v bosenské Srebrenici v roce 1995.

22.4. - Extrémně pravicový politik Jean Marie Le Pen postoupil do 2. kola prezidentských voleb ve Francii. Nakonec zvítězil Jacques Chirac.

25.4. - Druhý kosmický turista, jihoafrický internetový magnát Mark Shuttleworth, vzletl do vesmíru v ruské vesmírné lodi.

26.4. - Vyloučený student zastřelil na gymnáziu v německém Erfurtu 14 učitelů, dvě studentky a policistu. Pak obrátil zbraň proti sobě.

30.4. - Pákistánci v referendu drtivou většinou rozhodli, že prezident Parviz Mušaraf zůstane dalších pět let v čele země.

Květen

2.5. - Izraelci dovolili Jásiru Arafatovi po měsíci obléhání opustit jeho sídlo v Ramalláhu.

12.5. - Slovinci se výhrou 4:3 nad Ruskem stali mistry světa v ledním hokeji.

14.5. - NATO umožnilo Rusku, aby se podílelo na rozhodování aliance.

16.5. - Belgie se stala druhou zemí, která zlegalizovala eutanázii.

20.5. - Východní Timor získal nezávislost. Stal se tak nejmladší zemí na světě.

22.5. - Nukleární rivalové Pákistán a Indie se ocitli na pokraji války. Indie obvinila Pákistán, že kryje teroristické útoky islámských povstalců v Kašmíru, a přesunula válečné lodě do blízkosti pákistánských vod. Islámábád vyhrožoval, že na jakýkoliv útok odpoví „plnou silou“.

Červen

3.6. - Statisíce Britů oslavily padesát let panování královny Alžběty II.

6.6. - Italové se rozhodli vybudovat nejdelší most na světě. Bude měřit 5 km a povede na Sicílii.

11.6. - Sešla se afghánská Lója džirga, aby zvolila přechodnou vládu. Hamíd Karzái byl jmenován hlavou státu.

26.6. - Hlavní fotbalová událost úspěšně proběhla v Japonsku a Jižní Koreji. Vítězem se popáté stala Brazílie, která ve finále porazila Německo.

Červenec

1.7. - V Haagu zahájil činnost první světový tribunál, jenž má trestat zločiny proti lidskosti, válečné zločiny, genocidu a agresi.

2.7. - Nad Německem se vinou švýcarských dispečerů srazila dvě letadla. Zahynulo 71 lidí, z toho v ruském dopravním letounu 52 dětí, které cestovaly na prázdniny.

21.7. - Světového rekordu v bankrotech dosáhl americký telekomunikační gigant WorldCom.

22.7. - Při izraelském leteckém útoku zahynul nejhledanější palestinský terorista, šéf organizace Hamas Sálíh Šihada, a s ním osm palestinských dětí.

27.7. - Vojenská stíhačka se zřítily do davu přihlížejících diváků na letecké slavnosti poblíž Lvova. Zemřelo 83 lidí.

Srpen

16.8. - Fanoušci si připomněli 25 let od smrti svého idolu Elvise Preslyho. Kolem 40 tisíc lidí vzdorovalo lijáku u Elvisovy usedlosti v Gracelandu.

26.8. - Světoví vůdci se sešli, aby jednali o chudobě, nezaměstnanosti a udržitelném rozvoji.

27.8. - Slovenský prezident Rudolf Schuster byl s vážnými zdravotními problémy převezen do vídeňské Všeobecné nemocnice.

Září

8.9. - George Bush a Tony Blair vyzvali k útoku na Irák, protože podle nich vyvíjí zbraně hromadného ničení.

11.9. - Svět si připomněl první výročí teroristického útoku na New York a Washington.

13.9. - Americké velitelství Centcom přesunulo svoji základnu z Floridy do Kataru. To vyvolalo spekulace o blížícím se úderu USA proti Iráku.

21.9. - Volby na Slovensku vyhrálo Mečiarovo HZDS, ale vládu začal sestavovat dosavadní premiér Mikuláš Dzurinda.

23.9. - Sociální demokraté německého kancléře Gerharda Schrödera a jeho koaliční partner Zelení zvítězili těsnou většinou v parlamentních volbách.

26.9. - Po převržení trajektu u pobřeží Senegalu zahynulo téměř tisíc cestujících.

Říjen

1.10. - Američtí úředníci začali turistům z islámských zemí snímat otisky prstů.

2.10. - Bývalá bosenskosrbská prezidentka Biljana Plavčičová přiznala u soudu v Haagu podíl viny na zločinech proti lidskosti spáchaných v bývalé Jugoslávii.

4.10. - Americký soud rozhodl, že tabáková firma Philip Morris má kuřáče s rakovinou zaplatit 28 miliard dolarů.

12.10. - Při pumovém útoku proti turistickému středisku na indonéském ostrově Bali zahynulo téměř 200 lidí, většinou turistů ze Západu.

16.10. - Washington oznámil, že severní Korea vyvíjí jadernou zbraň.

23.10. - Do moskevského divadla vtrhlo padesát ozbrojených čečenských bojovníků a oznámilo, že žádají okamžité ukončení rusko-čečenské války. Diváci se stali jejich rukojmími, všechny děti, cizince a muslimy, celkem 150 lidí, teroristé propustili. Začalo vyjednávání.

24.10. - Americká policie zadržela dva muže, které považuje za „washingtonského ostřelovače“ a jeho pomocníka. Ti v okolí hlavního města zabili během tří týdnů deset náhodně vybraných lidí.

26.10. - Ruské bezpečnostní síly vpustily do moskevského divadla blíže neurčený plyn, který usmrtil 120 rukojmí. Zahynulo i všech padesát Čečenců. Stará ruská praxe, při které se na nějaký ten lidský život nehledí, opět zvítězila.

Listopad

15.11. - V čele Komunistické strany Číny stanul nový muž – Chu Ťin-tchao.

19.11. - Ekologickou katastrofu u španělských břehů způsobil ropný tanker Prestige, který se potopil se 77 000 tunami ropy.

20.11. - Severoatlantická aliance přizvala dalších sedm zemí; připojí se v roce 2004.

23.11. - Soutěž Miss World se musela urychleně přesunout z nigerijské Abuji do Londýna. V převážně muslimské Nigérii kvůli přehlídce vypukly nepokoje, při nichž zemřelo 215 lidí.

27.11. - Irák souhlasil s novou rezolucí OSN a inspektoři OSN se vrátili do země.

28.11. - Nálož umístěná v automobilu zabila v hotelu v kešské Mombase patnáct Izraelců. Rakety teroristů těsně minuly letadlo s 260 převážně izraelskými pasažéry.

Prosinec

- 7.12. - Z amsterdamského muzea ukradli lupiči dva obrazy Vincenta van Gogha.
10.12. - USA pohrozily Iráku atomovou bombou, pokud použije zbraně hromadného ničení.
12.12. - Severní Korea prohlásila, že znovu aktivuje nukleární zařízení.
13.12. - Na summitu Evropské unie v Kodani se její členské země rozhodly přijmout Česko a dalších devět států k 1. 5. 2004.
20.12. - USA vyslaly do Perského zálivu další vojáky.

ČESKÁ REPUBLIKA V ROCE 2002

Leden

- 11.1. - Reaktor prvního bloku jaderné elektrárny Temelín poprvé dosáhl stoprocentního výkonu.
15.1. - Policie obvinila ředitele TV Nova Vladimíra Železného z poškozování věřitele. Měl se ho dopustit vůči americké společnosti CME, která po něm žádá miliardu korun. V říjnových senátních volbách byl V. Železný jediným kandidátem, který byl zvolen již v prvním kole. Trestně stíhaný obratný manipulátor se stal ctihodným senátorem.
17.1. - Senátoři odhlasovali, že nezruší přestupkovou imunitu zákonodárců.
20.1. - Rakouský prezident Thomas Klestil protestoval proti výrokům premiéra Miloše Zemana. Ten přirovnal Rakušany, kteří podepsali referendum proti jaderné elektrárně Temelín, k idiotům.
31.1. - Pět měsíců před volbami se rozpadla Čtyřkoalice stran ODA, KDU-ČSL a US-DEU.

Únor

- 5.2. - České tajné služby varovaly, že z nedostatečně střežených armádních skladů mizí výbušnina Semtex.
7.2. - Poslanci schválili ústavní zákon o referendu. To se bude týkat např. vstupu Česka do Evropské unie.
8.2. - Sněmovna schválila senátní návrh na zpřístupnění většiny dokumentů bývalé komunistické tajné policie, Státní bezpečnosti.
19.2. - Akrobat na lyžích Aleš Valenta získal na olympiádě v Salt Lake City za svoje originální trojitě salto s pěti vruty zlatou medaili.

Březen

- 11.3. - Česká vláda rozhodla o vyslání 6. polní nemocnice do Afghánistánu.
12.3. - Po letech diskusí schválila Sněmovna o jediný hlas zákon o státní službě, který upravuje podmínky pro práci zhruba 80 tisíc státních úředníků. Zákon, který o měsíc později schválil i Senát, zajišťuje úředníkům pětítýdenní dovolenou, pětiměsíční odstupné, ale neobsahuje kontroverzní definitivu.
24.3. - Předseda ČSSD Vladimír Špidla řekl, že jeho strana si nechá sponzorský dar ve výši 860 000 korun, který jí věnoval Josef Matoulka, jenž byl odsouzen za vytunelování CS Fondů.
25.3. - Evropští investoři si u komisaře pro rozšíření EU Güntera Verheugena stěžovali na korupci v Česku.
-

Duben

1.4. - Ve zříceném hotelu v Lounech zahynulo šest lidí.

3.4. - Česká Unie výrobců lihovin požádala, aby kvůli pravidlům EU byl tuzemský rum přejmenován na tuzemák.

4.4. - Mohutnou intervencí zahájila Česká národní banka boj proti příliš silné koruně.

15.4. - Česko a dalších pět zemí odmítlo v OSN odsoudit Izrael za útoky proti Palestincům. Čtyřicet zemí však hlasovalo pro rezoluci.

16.4. - Rusko podepsalo s Českem dohodu, že formou dodávek vojenské techniky, jaderného paliva, dopravních lodí a vědeckých přístrojů splatí dluh ve výši 1,1 miliardy dolarů. Pohledávku vůči Rusku ve výši 2,5 miliardy dolarů prodala již dříve vláda společnosti Falcon Capital za pětinu skutečné hodnoty.

24.4. - Poslanci jednohlasně odmítli zrušení Benešových dekretů.

29.4. - Vláda poprvé projednala koncept výstavby profesionální armády. Od roku 2007 by měla být plně profesionální, ve zbrani by mělo sloužit 36 tisíc mužů, chod by mělo zajišťovat 10 tisíc občanských zaměstnanců. Změna předpokládá výrazné snížení počtu vojenských posádek v zemi.

Květen

10.5. - Vojenský nákladní vlak převážející americkou vojenskou techniku se u Vojkovic na Karlovarsku čelně srazil s českým nákladním vlakem. Srážku nepřežil strojevedce českého vlaku, čtrnáct amerických vojáků bylo zraněno.

25.5. - Lidové noviny zveřejnily, že zasedání krizového štábu ministra vnitra se účastní zaměstnanci CIA a FBI, přestože to české zákony neumožňují.

27.5. - Pražský primátor Jan Kasl rezignoval a poté opustil ODS.

28.5. - Čeští fotbalisté do 21 let získali ve Švýcarsku titul mistrů Evropy.

31.5. - Ministři zahraničí a obrany Jan Kavan a Jaroslav Tvrdík na poslední chvíli odmítli odcestovat na návštěvu českých vojáků v Afghánistánu, protože jejich letadlo nebylo pancéřované.

Červen

5.6. - Bez výběrového řízení schválila vláda smlouvu o soukromém financování stavby dálnice D 47 z Lipníku nad Bečvou přes Ostravu na hranice s Polskem izraelskou společností Housing a Constuction. Už o několik měsíců později se otevřeně hovořilo o nesmyslném předražení stavby a o korupci.

7.6. - V dražbě s nejvyšší vyvolávací cenou v historii (352,9 milionu korun) koupila rakouská společnost ÖMV 36 čerpacích stanic Petra (za 354,9 milionu).

10.6. - Státnímu Čechů se v telefonu ozval předvolební projev předsedy ODS Václava Klause.

14.6. - Lidové noviny informovaly, že občané zaplatí kvůli nepovedeným obchodům zkrachovalé banky IPB 148 miliard korun.

15.6.- V parlamentních volbách porazila ČSSD (30,20%) Občanskou demokratickou stranu (24,47 %). Třetí komunisté získali nejvíc hlasů od roku 1989 (18,51 %).

15.6. - V 17.52, po dvou minutách zvonění, se na svatovítské věži utrhlo tři čtvrtě tuny vážící srdce Zikmunda, největšího českého zvonu. Někteří úkaz dle legendy o ráně pro český národ vykládali jako předzvěst volebního úspěchu komunistů, později převážilo přesvědčení, že utržené srdce zvonu má co do činění s katastrofálními záplavami.

25.6. - Dominik Hašek, který vyhrál s americkým klubem Detroit Red Wings hokejový Stanley Cup, oznámil konec kariéry.

27.6. - Cena dolaru klesla dočasně pod třicet korun.

Červenec

3.7. - Nejvyšší soud potvrdil osvobozující rozsudek pro bývalého komunistického prokurátora Karla Vaše, který nechal popravit generála Heliodora Píku.

4.7. - Hana Marvanová odstoupila z čela US-DEU, úřadujícím předsedou se stal Ivan Pilip.

8.7. - Ministr zahraničí Jan Kavan byl zvolen předsedou 57. Valného shromáždění OSN.

9.7. - ČSSD se rozhodla vládnout s KDU-ČSL a US-DEU.

11.7. - Lubomír Zaorálek z ČSSD porazil Václava Klause v hlasování o předsedu sněmovny.

12.7. - Předsedou vlády se stal Vladimír Špidla.

22.7. - Policie obvinila Karla Srbu, bývalého sekretáře ministra zahraničí Jana Kavana, že si objednal vraždu reportérky MF DNES Sabiny Slonkové. Václav Havel kvůli tomu vyzval ministra zahraničí Jana Kavana k odstoupení z funkce předsedy Valného shromáždění OSN. Ten ovšem prohlásil, že se ho celá aféra nijak netýká.

27.7. - Odvolací soud osvobodil bývalého komunistického premiéra Lubomíra Štrougala obžalovaného z toho, že měl překazit stíhání tří estébáků podezřelých z vraždy.

Srpen

2.8. - Propukla kampaň varující před útokem portugalských slimáků. Oranžoví živočichové, kteří se k nám dostali z Pyrenejského poloostrova spolu s pomeranči, tu nemají přirozeného nepřítele a hrozí vyvolat ekologickou katastrofu. Paradoxně nejvíce řádili v oblastech, které pak výrazně postihly i povodně.

6.8. - Vůbec poprvé v historii navštívil Česko japonský první pár – císař Akihito se ženou, císařovnou Mičiko.

8.8. - Začínající povodně, které zasáhly jižní část České republiky, si vyžádaly první oběti. O povodňové vlně, která zaplavila České Budějovice, lidé říkali: Největší povodeň roku. Ještě nevěděli, že přijde voda stoletá a pětisetletá.

9.8. - Britská ambasáda uvedla, že za poslední čtvrtletí požádalo o politický azyl v Británii 1800 českých občanů převážně romského původu, což je třikrát víc než loni.

13.8. - V Česku kulminovala povodeň. Voda zaplavila část Prahy, ohrozila Karlův most, zatopila Malou Stranu, Kampu, Holešovice a celý Karlín. Natekla do tunelů a stanic metra a jen na nich způsobila škodu za šest miliard korun.

14.8. - Jedna z největších tragédií při povodních se odehrála v obci Metly, kde byla polovina domů zcela zbořena. Počet lidí, kteří museli opustit své domovy, vzrostl na 200 tisíc.

15.8. - Živel zbořil desítky domů v Zálezlicích a dalších vesnicích kolem Vltavy i Labe.

16.8. - Velká voda zalila Národní hřbitov u Malé pevnosti v Terezíně. Z vody koukala jen židovská hvězda.

24.8. - Vedení Spolany Neratovice muselo odstoupit, protože tajilo, že z chemičky několikrát nekontrolovaně unikl nebezpečný chlór a ohrozil obyvatelstvo.

28.8. - Ministr kultury Pavel Dostál obvinil památkáře, že mohou za zatopení pražské Kamy, protože tam v minulosti nepovolili vybudovat protipovodňovou ochranu. Pražští historici oznámili, že voda zničila některé důležité dokumenty o zločinech komunismu.

Září

2.9. - Dcera ministryně školství Petry Buzkové Anna nastoupila na elitní francouzské lyceum, přestože její matka do poslední chvíle tvrdila, že ji nechá chodit do běžné státní školy.

12.9. - Mezinárodní automobilová federace oznámila, že závodník formule 3000 Tomáš Enge měl pozitivní test na doping – marihuanu. Enge tak přišel o vítězství v soutěži a o dobrou pověst.

13.9. - Začala vládní krize. Ve sněmovně o jeden hlas neprošel zákon o vyšším zdanění, který byl součástí popovodňových opatření. Unionistka Hana Marvanová dodržela svůj předvolební slib, že nebude hlasovat pro zvyšování daní, a hlasovala proti vládní koalici.

16.9. - Nejvyšší sumu v české historii, 150 milionů korun, uloupili v Praze tři muži z vozu přepravujícího peníze z pobočky Citibank.

18.9. - Nový spoluvlastník televize Nova, společnost PPF, oznámila, že uhradila téměř celý miliardový dluh televize vůči americké společnosti CME.

22.9. - Městský soud v Praze osvobodil bývalé čelné představitele KSČ Milouše Jakeše a Jozefa Lenárta obžalované za své postoje v roce 1968 z vlastizrady.

22.9. - V České republice byla kompletně změněna čísla všech telefonních linek.

Říjen

28.10. - Naposledy v prezidentské funkci předal Václav Havel státní vyznamenání. Během oslav státního svátku ocenil sedmdesát sedm osobností. Nejvyšší vyznamenání, Řád bílého lva, předal prezident politickému vězni Oto Stehlíkovi a pozůstalým po generálmajorovi Josefu Dudovi. Mezi dalšími oceněnými byli kardinál Miloslav Vlk, rabín Karol Sidon, Dagmar Burešová, Jiří Dienstbier, Pavel Landovský nebo Jan Tříška. Prezident vyznamenal také šestnáct signatářů Charty 77 a několik svých polistopadových spolupracovníků. Většinu oceněných vybral sám, návrhy poslanců a senátorů vyslyšel jen v pětině případů.

31.10. - Vědec Antonín Holý oznámil, že jeho tým objevil dosud nejúčinnější lék proti žloutence typu B.

Listopad

2.11. - V senátních a komunálních volbách triumfovali nezávislí kandidáti a ODS. Vládní koalice přišla v Senátu o většinu.

9.11. - Havárie v Elektrárně Opatovice, kde se propadla střecha kotelny a zasypala šest kotlů, způsobila kolaps v dodávce tepla do zhruba 55 tisíc domácností v Hradci Králové, Pardubicích a Chrudimi a evakuaci pacientů z části královéhradecké fakultní nemocnice. První kotel po havárii kotelny byl uveden do provozu až po devíti dnech.

20.11. - Prezidentu Václavu Havlovi se dva měsíce před odchodem z funkce splnil sen: Česko hostilo státníky ze zemí Severoatlantické aliance. Praha zažila nebyvalá bezpečnostní opatření, očekávané tisíce demonstrantů naštěstí nepřijely.

29.11. - Policista svým vozem usmrtil v Havlíčkově Brodě na přechodu pro chodce čtyřletého chlapce. Proti roku 2000 zemřelo letos na přechodech pětikrát víc chodců.

Prosinec

- 4.12. - Petr Pithart, prezidentský kandidát KDU-ČSL, byl znovu zvolen do čela Senátu.
- 4.12. - V Praze demonstrovalo 10 tisíc zemědělců za dotace v EU. Za své přítom vzala okna na ministerstvu zemědělství.
- 5.12. - Ministerstvo financí oznámilo, že Česko žaluje japonskou banku Nomura kvůli ztrátám IPB o 263 miliard korun.
- 7.12. - ČSSD nominovala Jaroslava Bureše do 1. kola prezidentských voleb, ve stranickém referendu však zvítězil Miloš Zeman.
- 10.12. - Ministr vnitra Stanislav Gross oznámil, že policie šetří, zda Hrad nezvýhodňuje při udělování milostí některé uchazeče.
- 15.12. - Václav Klaus, který chce kandidovat na prezidenta, odešel po dvanácti letech z čela ODS. V předsednickém křesle ho vystřídal Mirek Topolánek.
- 17.12. - Sněmovna schválila státní rozpočet s nejvyšším schodkem v české historii, který je 111,3 miliardy korun.

LIBERECKÝ KRAJ V ROCE 2002

Leden

- 5.1 - Kraj bojoval se sněhovou kalamitou. Nejhorší situace byla v Jablonci, kde od začátku zimy napadlo více než dva a půl metru sněhu. Tamní radnice proto povolala na pomoc armádu. Vojenské nákladní vozy z Kutné Hory a Rakovníka odvážely sníh z centra za město.
- 24.1. - Policisté a hasiči museli evakuovat liberecký zimní stadión, protože z jeho strojovny unikl jedovatý čpavek.

Únor

- 26.2. - Do protiteroristické operace Trvalá svoboda se zapojili i elitní liberečtí chemici, kteří fungují v rámci složek NATO. Koncem února odcestovali na vojenskou misi do Kuvajtu představené skupiny vojáků a technika, hlavní kontingent odjel v polovině března.
28. 2. - Škodu za sto deset tisíc korun způsobili fanoušci Slovanu Liberec při své cestě vlakem z osmifinálového utkání mezi Slovanem a francouzským Lyonem. Zdemolovali osm vagónů, vytrhali umyvadla a záchodové desky, porozbíjeli okna a zrcadla, jenom na zářivkách způsobili škodu za dvačtyřicet tisíc korun. Celková škoda se vyšplhala až na sto deset tisíc korun, představitelé Českých drah se však tvářili, že se vlastně nic nestalo, a vedení Slovanu prohlásilo, že fandění k fotbalu patří.
- 28.2. - Ve stejný den probíhalo u libereckého soudu obnovené hlavní líčení v kauze podvodu s drahými kameny. Pět let ve věznicí s dohledem stráví liberecký podnikatel Roman Tonev za to, že v lednu 1992 podvodně vylákal na bance úvěr ve výši deset milionů korun a ručil za něj nadhodnocenými drahými kameny.

Březen

- 1.3. - Začal vycházet Deník Pojizeří.

7.-10.3. - Desítky tisíc fanoušků přijely do Harrachova na Mistrovství světa v letech na lyžích. Pořadatelé a policie návaly lidí zvládli, zloději však nakradli věci dohromady za milion korun.

14. 3. - Ústavní soud zrušil rozhodnutí semilského pozemkového úřadu a pražského městského soudu, odmítl pochybnosti o občanství Karla des Fours Walderode a tím také dosud hlavní námitku proti vydání majetku. Walderodeho dědička Johanne Kammerlanderová dostala novou šanci získat majetek v hodnotě několika miliard korun, který byl zkonfiskován podle Benešových dekretů. Patří k němu mimo jiné zámek Hrubý Rohozec a velkostatek Smržovka na Jablonecku s 3 600 hektary půdy.

27. 3. - Demolicí garáží začala přestavba turnovského domu Střelnice. Stavba měla přijít na 143 milionů a skončit 30. června 2003. Už 25. dubna se budova začala bourat, protože se ukázalo, že bude jednodušší postavit kulturní dům úplně znovu.

30.-31.3. - V Zákupcích na Českolipsku hořela skládka nebezpečných odpadů, do ovzduší se dostaly i velmi jedovaté dioxiny. Lidé okamžitě sepsali petici na její zrušení. Na podzim však úřady provoz skládky znovu povolily.

Duben

7.4. - Osmnáctiletá Kateřina Průšová z Chrastavy získala titul Miss České republiky. Porotu zaujala výškou 174 cm, váhou 56 kg, mírami 87-56-89.

9.-10.4. - V noci se v liberecké zoologické zahradě po osmiletém čekání narodilo pět mláďat bílých tygrů. Porod přežily dvě samičky a jeden sameček. Dostali biblická jména Afrodita, Artemis a Achilles.

16.4. - Liberecká zoologická zahrada počátkem roku odvezla z kafilérie zpět do ZOO uhynulou slonici, kterou chtěla nechat vypreparovat, a za tento přestupek jí hrozila milionová pokuta. ZOO nakonec zaplatila symbolickou pokutu 25 000 Kč, Asanační podnik Mimoň, který rovněž pochybil, dostal pokutu o pět tisíc vyšší. Zahrada chová 158 zvířecích druhů, z nichž 27 je na seznamu evropských záchranných programů pro zvířata ohrožená vyhynutím.

Květen

10.5. - Fotbalisté Slovanu Liberec se stali mistry fotbalové ligy, i když poslední zápas s Bohemians prohráli.

17.5. - Město Turnov prodalo za 30 milionů korun pozemky v průmyslové obchodní zóně firmě Grupo Anrolin, která tu postaví závod na výrobu plastů pro automobilový průmysl.

20.5. - Největší drogová kauza skončila bez trestu. Ačkoli byl osmačtyřicetiletý kosovský Albánec žijící v Liberci obviněn z několika trestných činů, nemohl kvůli procesním chybám použít senát výpovědi korunních svědků.

27.5. - V pražské aukční síni Naxos začala nedobrovolná dražba obecního majetku zadlužené Rokytнице nad Jizerou. Nařídila ji Konsolidační agentura, již město dlužilo přes 400 milionů korun. V nabídce bylo 21 budov a 50 pozemků, největší zájem byl o bytové domy. Dva objekty získali občané Rokytнице, většinu položek vydražili za trojnásobné ceny spekulanti z Ruska.

Červen

6.6. - Pokračovala dražba rokytnického majetku. Za deset milionů korun bylo prodáno parkoviště u lanovky na Lysou horu.

7.6. - Ani na třetí pokus se sdružení jizerskohorských měst a obcí nepodařilo přivést do České republiky mistrovství světa v klasickém lyžování. V nepříliš sportovní bitvě o šampionát, který se uskuteční v roce 2007, jej porazilo japonské Sapporo.

9.6. - Turistům začal sloužit nový hraniční přechod z Česka do Polska Harrachov-Mýtiny/Polana Jakusycycka. O zřízení přechodu obě strany usilovaly deset let.

11.6. - Skončila dražba majetku Rokytnice nad Jizerou. Vynesla celkem 72,5 milionu korun. Ve společném majetku rokytnických občanů zůstala jen radnice, škola, školka, hasičská zbrojnice a hřbitov. Rokytnická radnice považovala dražbu za nezákonnou a napadla ji žalobou u krajského soudu.

15.6. - Těsným rozdílem necelého půl procenta zvítězila ve volbách do Poslanecké sněmovny ODS. Ze sedmi mandátů, o které svedly strany v kraji soubor, si tři připsala vítězná strana, tři křesla připadla ČSSD a po jednom Unii svobody a KSCM.

19.6. - Požár ve firmě Železnobrodské sklo zabil jednoho dělníka a dalšího vážně popálil. Dělníci zřejmě porušili technologický postup, nebo se dopustili chyby při manipulaci s chemikáliemi. Firma oběti požáru odškodní a nebude se přítom ohlížet na to, kdo neštěstí zavinil.

23.6. - Bezmála sedm tisíc sokolů z celé republiky se zúčastnilo Druhého sokolského sletu pod Ještědem. Přítomni byli zástupci všech třiačtyřiceti českých sokolských žup, hosté ze Švýcarska, Polska, Spojených států nebo Kanady.

27.6. - Okresní muzeum Českého ráje v Turnově představilo vzácný archeologický nález: ostatkový náprsní křížek z druhé poloviny 12. století. Nepoškozený unikát našli archeologové při průzkumu kostela v Nudvojovicích.

Července

6.7. - Padesát metrů vysoká rozhledna, na jejíž vrchol vede 175 schodů, byla zpřístupněna turistům na vrcholku Dubecka poblíž Mírové pod Kozákovem.

10.7. - Stavební práce na turnovské Střelnici byly zastaveny. Stavbu ohrožovaly problémy s nestabilním podložím.

15.7. - Největší dopravní stavbu v historii města zahájili v Jablonci. Moderní Bulvár 5. května spolyká 100 milionů a dělníci jej dokončí v říjnu 2003.

18.7. - Karlovice zvítězily v regionálním kole soutěže Vesnice roku 2002.

26.7. - V osadě Andělka u obce Višňová na Frýdlantsku začala monstrózní nepovolená technopárty. Sjelo se na ni kolem dvanácti tisíc lidí z celé Evropy a trvala zhruba šest dní. Po účastnících zbyly hory odpadků. K žádnému většímu konfliktu účastníků s policií, která akci monitorovala, nedošlo.

26.7. - Malá Skála přivítala jubilejní desátou Benátskou noc, která překonala rekord v návštěvnosti. Pořadatelé napočítali čtyřiačtyřicet tisíc účastníků.

30.7. - Německý historik Henning Pfeifer oznámil nález fotografie ledovce, který potopil Titanic. Snímek pořídil Čech Štěpán Řehořek z Dolních Štěpanic, který se osudného dubna 1912 plavil na parníku Bremen kolem místa katastrofy. Jde s největší pravděpodobností o jedinou fotografii této ledové kry.

Srpen

10.8. - Ekologická akce Slamák 2002, která chtěla podepřít snahu o zápis skalních měst na seznam UNESCO, začala na Hrubé Skále. Na návštěvníky čekalo bludiště v kukuřičném poli, ukázky tradičních řemesel, domácí zvířata, prostě možnost trávit

čas v přírodě a s přírodou. Půvabnými poutači byly velké slaměné sochy - tu v Semilech ovšem kdosi hned po instalaci rozpáral a zničil.

13.8. - Část kraje zasáhly povodně. Nejvíce poškodily obec Višňová na Frýdlantsku, Raspenavu a obce ležící na březích Jizery. Železný Brod evakuoval 120 obyvatel z nejvíce ohrožených domů.

14.8. - K největší letošní krádeži v okrese došlo v turnovské Palackého ulici. Neznámý pachatel zde ze zaparkovaného auta odcizil 25 mobilních telefonů a osm tisíc předplacených kuponů za 3,5 milionu korun.

Září

5.9. - Kamion s nadměrným nákladem se nevešel pod železniční most v Semilech a o čtvrt metru jej posunul. Drážní hasiči mostovku pomocí těžké techniky srovnali, nikdo při nehodě nebyl zraněn.

14.9. - Osmnáctiletý student turnovské šperkárny podlehl zákeřné meningitidě.

17.9. - Obyvatelé Benešova u Semil opět mohou přecházet z jednoho břehu řeky Jizery na druhý. Umožňuje jim to nově vybudovaná lávka.

24.9. - Do České republiky se po třiceti letech vrátila motocyklová soutěž Šestidenní. V Jizerských horách se i přes odpor ekologů proháněly hlučné motocykly, ještě víc škody pak napáchali amatérští „závodníci“, kteří si chtěli tratě také vyzkoušet. Organizátorům soutěže hodlá Česká inspekce životního prostředí udělit za poškození přírody až milionovou pokutu.

Říjen

7.10. - Česká republika předala oficiální žádost o zápis deseti skalních měst v Českém ráji na prestižní seznam světového dědictví UNESCO. Úspěch by regionu přinesl další rozvoj cestovního ruchu.

14.10. - V Harrachově byl slavnostně otevřen rekonstruovaný průtah městem.

15.10. - Historicky první univerzitní semestr začal v Jablonci. V bývalé pomocné divadelní budově otevřela svoje detašované pracoviště Textilní fakulta Technické univerzity z Liberce.

Největší cvičení integrovaného záchranného systému v historii Libereckého kraje se uskutečnilo v Přepeřích u Turnova. Hasiči nasimulovali dopravní nehodu, výbuch a požár továrny i únik nebezpečných látek do Jizery. Náviku pomoci obětem hromadného neštěstí se zúčastnilo 150 záchranářů z celého kraje i sousedních regionů.

Listopad

2.11. - V komunálních volbách na Liberecku vyhrála s velkou převahou pravice. ODS získala klíčové posty prakticky ve všech dosavadních okresech a obhájila své postavení i v krajském městě Liberci.

7.11. - V časných ranních hodinách srazilo na přechodu pro chodce v Malé Skále projíždějící auto matku a její devítiletou dceru. Vozidlo odhodilo obě chodkyně do druhého jízdního pruhu, kde je zachytil právě projíždějící mercedes. Matka zemřela na místě, dívka v nemocnici.

11.11. - Lomnický rodák Jaroslav Rudiš získal v Praze prestižní literární cenu Jiřího Orteny pro autory do 30 let. Ocenění získal za románový debut Nebe nad Berlínem.

25.11. - Dosud největší útok vandalů postihl z neděle na pondělí nedávno opravený hřbitov v Raspenavě na Frýdlantsku. Povalené a rozbité náhrobní desky, vyvrácené

kříže, zneuctěná kaplička a náhrobek slavného raspenavského malíře, padesát poničených hrobů, mezi nimi i malé náhrobky dětí.

28.11. - Rada Libereckého kraje zamítla žádost jilemnické Střední průmyslové školy textilní na zřízení Technického lycea. V ohrožení se ocitly i sportovní třídy jilemnického gymnázia.

Prosinec

1.12. - Liberecké Naivní divadlo zahájilo náročnou rekonstrukci divadelních prostor, na niž magistrát vyčlenil třináct milionů. Za plného provozu se vybudují nové šatny, dílny, sklady i plynová kotelna. Vše by mělo být hotovo do srpna 2003.

4.12. - Českou obdobu světových Nobelových cen – ocenění Praemium Bohemiae 2002 udílela v sále divadla na státním zámku Sychrov Nadace Bohuslava Jana Horáčka Českému ráji. Za mimořádný přínos vědě a objevné práce v medicíně dostal cenu spolu s odměnou jeden milion korun lékař Vratislav Schreiber.

18.12. - Čtrnáct milionů korun získalo od státu sdružení, které chce v Jablonci postavit hospic. Na jaře by mělo v bývalé dětské nemocnici začít vyrůstat vůbec první takovéto zařízení v Libereckém kraji. Celkem bude na přestavbu zařízení třeba 47 milionů korun. V zařízení by mělo být 27 lůžek, lékař, jedenáct zdravotních sester a čtrnáct ošetřovatelek. Roční provoz by měl stát 13 milionů, polovinu by hradila zdravotní pojišťovna, asi 15 procenty by se na nákladech podíleli klienti.

19.12. - Skončila poslední velká investice okresního úřadu do sociální oblasti. V Rokytnici nad Jizerou slavnostně otevřeli zrekonstruovaný domov důchodců, stavba přišla na sto milionů korun.

31.12. - Většina měst Libereckého kraje šetřila a nepřipravovala žádné mohutné oslavy konce roku. Jeden ohňostroj totiž přijde na zhruba půl milionu korun. Jen pro turnovské se silvestrovský půlnoční ohňostroj již stal tradicí a nechyběl ani tentokrát.

DVANÁCT ČECHŮ, KTERÍ SE V ROCE 2002 DOSTALI AŽ NA VRCHOL

Dominik Hašek – krátce poté, co získal Stanley Cup, ukončil svoji zlatou hokejovou kariéru a odstěhoval se s rodinou zpět do Pardubic.

Antonín Holý – nejznámější český vědec současnosti vyvinul se svým týmem chemickou látku adefovir, která dokáže zastavit rozmnožování viru žloutenky typu B. Sérovou žloutenkou přitom trpí ve světě přibližně 300 milionů lidí. Jiný z jeho léků – Vistide se používá při léčení průvodních chorob nemoci AIDS a působí i proti pravým neštovicím.

Petr Kellner – jeden z nejvlivnějších a nejbohatších podnikatelů země, který mimo jiné řídí fondy PPF, ovládl nejsledovanější a největší médium v Česku, televizi Nova.

Karolína Kurková – osmnáctiletá modelka z Děčína se letos stala největší hvězdou světových módních přehlídek a dostávala jednu lukrativní nabídku za druhou. Její fotografii obsahuje i slavný kalendář Pirelli.

Kateřina Neumannová – úspěšná olympionička přerušila v závěru roku svoji kariéru a začala se chystat na novou roli maminky.

Vladimír Špidla – po vítězství v parlamentních volbách se stal novým českým premiérem a stanul v čele koaliční vlády.

Pavel Štefka – nový náčelník generálního štábu slibuje armádu malou, moderní, mobilní, mladou a profesionální. Už v roce 2003 hodlá povolát do armády jen 10800 mužů, místo letošních dvaceti tisíc.

Mirek Topolánek – v závěru roku byl nečekaně zvolen předsedou ODS. Bude se snažit nahradit dvanáct let neomezeně vládnoucího Václav Klause.

Jan Tříška – nezapomenutelný Romeo let šedesátých zazářil v roli krále Leara ve stejnojmenné hře Williama Shakespeara. Vyprodaná představení, nadšení diváci, pochvalné kritiky a divadelní ceny a trofeje ozdobily comeback legendárního herce.

Aleš Valenta – originální skok s pěti vruty mu zajistil nejen zlatou medaili na olympijských hrách v americkém Salt Lake City, ale vynesl ho i na titulní stránky a billboardy.

Alexandr Vondra – náměstek ministra zahraničí připravil největší setkání cizích státníků v historii českých zemí, a to listopadový summit Severoatlantické aliance v Praze.

Lubomír Zaorálek – po mnoha letech v politice se dočkal vysokého postu - byl zvolen předsedou Poslanecké sněmovny České republiky.

ÚMRTÍ V ROCE 2002

Gregorio Fuentes (104 let),

kubánský rybář,

který byl Ernestu Hemingwayovi inspirací pro hrdinu knihy Stařec a moře, zemřel 13. ledna. Stal se symbolem lidské nezdolnosti, síly a bratrství.

Astrid Lindgrenová (94 let),

švédská spisovatelka,

nejpopulárnější autorka dětských knih, zemřela 28. ledna. K jejím nejslavnějším knihám patří Pipi Dlouhá Punčocha a Děti z Bullerbynu.

Princezna Margaret (71 let),

sestra britské královny Alžběty II.,

oblíbená členka královské rodiny zemřela 9. února. Aby odvrátila politickou krizi, vzdala se kdysi své velké lásky. Bývala hvězdou večírků a nejlépe oblékanou ženou světa a také byla prvním rozvedeným členem britské královské rodiny.

Stanislav Libenský (80 let),

malíř, výtvarník, vysokoškolský pedagog,

zemřel v Železném Brodě 24. února po dlouhé nemoci. Spolu se svou ženou Jaroslavou Brychtovou utvářel podobu českého moderního umění. Jejich skleněné plastiky byly oceňované a respektované po celém světě.

Královna matka (101 let),

Lady Elisabeth Angela Marguerite Bowes-Lyonová,

zemřela 30. března. V roce 1923 se provdala za Jiřího, vévodu z Yorku, druhorozeného syna britského panovníka Jiřího V. Když se v roce 1936 musel Eduard VIII., starší bratr jejího muže, vzdát po sňatku s rozvedenou Američankou

Wallis Simpsonovou koruny, Alžběta nečekaně zasedla po boku svého manžela na královský trůn. Obliba královny matky vzrostla u britské veřejnosti zejména za druhé světové války, když v období nejtěžších německých náletů na britskou metropoli neochvějně zůstávala v hlavním městě.

Thor Heyerdahl (87 let),

norský výzkumník a cestovatel,

zemřel 18. dubna v rodinném domě v Colla Micheri v severní Itálii na rakovinu. Nejvíce se proslavil svými neuvěřitelnými plavbami. Na papyrovém plavidle Ra překonal roku 1970 Atlantik, s rákosovým člunem Tigris plul ze země dávných Sumerů do Rudého moře, při dobrodružné plavbě na voru Kon-Tiki dokázal možnost migrace domorodců z Jižní Ameriky na tichomořské ostrovy.

Vlastimil Brodský (81 let),

filmový a divadelní herec,

20. dubna si ve své chalupě ve Slunečné na Českolipsku dobrovolně zvolil smrt. Hrál mimo jiné ve snímcích Nezbedný bakalář, Bílá paní, Všichni dobří rodáci, zaskvěl se v oscarových Ostře sledovaných vlacích, v Rozmarném létě a v muzikálu Noc na Karlštejně. Za svou poslední velkou roli ve filmu Babí léto obdržel v roce 2001 Českého lva za hlavní mužský herecký výkon.

Alexandr Lebed' (52 let),

ruský politik a generál, prezidentský kandidát,

zahynul 28. dubna při nehodě vrtulníku spolu s dalšími sedmi pasažéry.

Ruth Handlerová (85 let),

autorka panenky Barbie a spoluzakladatelka světové firmy Mattel na výrobu hraček, zemřela rovněž 28. dubna. Panenka Barbie přišla na svět v roce 1959 a jméno dostala po dceři Handlerových, Barbaře. Od té doby se už ve 150 zemích světa prodala více než miliarda těchto panenek.

Josef Buršík (91 let),

poslední Čech s válečným titulem hrdina Sovětského svazu,

zemřel 30. června v anglickém městě Northampton. V listopadu 1943 velel tankové rotě čs. tankového praporu v bitvě o Kyjev a za tuto operaci mu bylo uděleno nejvyšší sovětské vyznamenání. V roce 1949 byl Buršík pro nesouhlas s komunistickým režimem zatčen a odsouzen k mnohaletému žaláři.

Jiří Kolář (87 let),

báseň, výtvarný experimentátor,

zemřel 11. srpna ve svém pražském bytě. Byl jedním z nejvýznamnějších českých umělců 20. století, jeho dílo je zastoupeno v renomovaných galeriích v západní Evropě i USA.

Vladimír Komárek (74 let),

malíř, grafik a ilustrátor,

zemřel 24. srpna v jilemnické nemocnici. Smutnou zvěst přinesly nedělní večerní zprávy České televize.

Miloš Macourek (75 let),

spisovatel a scenárista,

zemřel 30. září po dlouhé nemoci. Napsal nejméně patnáct knih, několik divadelních her, ale především bezpočet filmových scénářů, jako např. Pane, vy jste vdova,

Dívka na koštěti, Jak utopit doktora Mráčka, Což takhle dát si špenát?. Posledním dílem byl film Mach, Šebestová a kouzelné sluchátko.

Bohuslav Jan Horáček (77 let),

zakladatel Nadace Bohuslava Jana Horáčka Českému ráji, věnoval od první poloviny devadesátých let stovky milionů korun na rozvoj kultury, zdravotnictví, sportu a školství v Českém ráji. Přispěl také semilskému gymnáziu, kde si díky jeho daru mohli pořídit novou počítačovou učebnu a učebnu pro výuku jazyků. Zemřel 19. října 2002; udělení čestného občanství Turnova, prvního v novodobé historii města, se nedožil.

Július Satinský (61 let),

slovenský herec a spisovatel, člen proslulé dvojice Lasica-Satinský zemřel 29. prosince po dlouhé nemoci. Hrál i v nejslavnější české komedii minulého století S tebou mě baví svět.

STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÉ DNY V ROCE 2002

Státní svátky

- 1. 1. Nový rok – Den obnovy samostatného českého státu
- 8. 5. Den osvobození od fašismu
- 5. 7. Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje
- 6. 7. Den upálení mistra Jana Husa
- 28. 9. Sv. Václav – Den české státnosti
- 28.10. Den vzniku samostatného československého státu 1918
- 17.11. Den boje za svobodu a demokracii

Ostatní svátky – dny pracovního klidu

- 6. 4. Hod boží velikonoční
- 7. 4. Pondělí velikonoční
- 1. 5. Svátek práce
- 24.12. Štědrý den
- 25.12. Hod boží vánoční
- 26.12. Druhý svátek vánoční

EKONOMIKA, ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ, NEZAMĚSTNANOST, MZDY, CENY

Ekonomika

Velké podniky za sebou nemají příliš vydařený rok. Pokles všech hlavních ekonomických ukazatelů (prodeje, tržeb a zisku) oznámila mladoboleslavská automobilka, Unipetrol, Třinecké železárny, překvapením pro odborníky byl loňský výpadek Českého Telecomu, který byl způsoben výrazným poklesem zájmu lidí o

telefonování na pevných linkách. Tyto ztráty nedokázaly zakrýt ani zvýšené tržby za připojení na internet.

Z velkých firem nahlásily vyšší zisk jen těžební firmy OKD a Eurotel. Rekordní vývoz piva zaznamenaly tuzemské pivovary, které loni vyvezly nejvíce piva od roku 1993 – 1 975 milionu hektolitrů. Za růstem exportu stojí rozhodnutí zahraničních vlastníků některých domácích pivovarů zařadit česká piva (např. Pilsner Urguell, Staropramen) mezi své nejvýznamnější značky. Tuzemská výroba piva loni stoupla asi o 17 % na 18177 milionu hektolitrů.

Životní úroveň

Češi si v tomto roce odložili stranou v průměru tisíc korun měsíčně. Z toho 75 korun šlo do bank, 11 korun na stavební spoření, sedm korun na pojištění a důchodové připojištění, sedm korun směřovalo do podílových fondů. Statistiky jsou však záležitost ošidná, každá čtvrtá koruna účtu v bance totiž patří milionáři. Ke konci roku banky přiznaly, že v nich klienti mají uloženo 838 miliard korun. Protože úroky byly velmi nízké, začali lidé pomalu přesunovat své úspory do fondů peněžního trhu a do dluhopisných fondů. Největší nárůst zájmu střadatelů zaznamenaly stavební spořitelny, které si na své účty připsaly dalších 50 miliard korun a celkové úložky dosáhly 180 miliard korun. Atraktivitu stavebního spoření zvyšuje především státní podpora, která navíc není vázána na přímé využití naspořených peněz na vyřešení bytových problémů majitelů účtů.

Vyšší životní úroveň mají lidé žijící ve velkých městech. Jsou zde vyšší platy, vyšší ceny bytů jim kompenzují možnosti nakupovat ve velkých nákupních centrech, sezónní výprodeje a nejrůznější slevové akce.

Nezaměstnanost

V Česku bylo na konci roku 2002 nejvíce lidí bez práce v celé historii: 515 tisíc. Míra nezaměstnanosti dosáhla 9,8 procenta. Lidé jsou navíc bez práce stále déle, průměrná délka nezaměstnanosti loni vzrostla ze 459 na 476 dní. Z evropských států má vyšší nezaměstnanost Německo (10,1 %), Belgie (11,6 %), Španělsko, Polsko a Slovinsko (shodně 11,7 %), Slovensko vykazuje dokonce 16,8 % nezaměstnaných praceschopných obyvatel.

Z hlediska celorepublikového na tom Liberecký kraj není nijak špatně. Nejnižší nezaměstnanost tradičně vykazuje Praha, Mladá Boleslav či České Budějovice, nejvyšší – přes dvacet procent obyvatel – dosahuje okres Most. Severní Čechy a severní Morava mají celkově míru nezaměstnanosti velmi vysokou. Za prosinec loňského roku nezaměstnanost v Libereckém kraji vzrostla ze sedmi na 7,4 %. Bez práce je nyní v Libereckém kraji téměř šestnáct tisíc lidí (15 987).

Z hlediska nezaměstnanosti na tom bylo na počátku roku nejhůře Liberecko (8,3 %), na druhém místě Českolipsko (7,6 %) a na třetím Semilsko (6,5 %). Celý podzim byla nezaměstnanost kolem 6,2 %, zatímco loni na počátku zimy 5,9 %. Mírný vzestup na konci roku je běžný, protože končí některé smlouvy na dobu určitou,

ubývá pracovních míst ve stavebnictví, někteří zaměstnavatelé nechtějí platit lidi přes svátky a propouští je před Vánoci. Na druhou stranu letošní vydařená zima nasála řadu lidí na pomocné práce do hor.

Ředitel semilského úřadu práce Jan Rychlík hovořil o vytunelování trhu práce v oblasti textilního průmyslu. Nejsou dělníci, kteří by chtěli ve zdejších textilkách pracovat. A to přitom na Semilsku byl textilní průmysl základem obživy – padesát procent lidí tady byli textiláci, kteří tuhle práci potřebovali, uměli a měli ji v krvi. Po generace se u tohoto zaměstnání střídali sto let. Vinu nese stát a management velkých firem. Stát podcenil ochranná opatření pro domácí textilní výrobu a ta už několik let prochází krizí. Firmy nevychovaly novou generaci textiláků. Staří dělníci, kteří byli zvyklí pracovat za nízkou mzdou, odešli do důchodu a žádní zástupci za ně prostě nejsou. Přestože firmy práci nabízejí, nenajdou v celém okrese ani deset tkadlen. Trh práce se zhroutil a firmy musí zaměstnávat zahraniční dělníky. V regionu, kde byla textilácká tradice tak silná. To, co se budovalo sto let, je pryč. Ke krachu tuzemského trhu práce došlo i ve dřevařském průmyslu.

Svou roli hraje i nastavení sociální sítě. Řada lidí uvažuje tak, že pracovat se jim vlastně nevyplatí. Na sociálních dávkách dostanou přibližně totéž co v textilce a navíc mohou být doma. A kruh se uzavírá. Lidé nemají hrdost na svoji kvalifikaci, nepovažují za samozřejmé lepší pracovat než nepracovat. A mzda tak ztrácí motivační roli. Školy podlely představám rodičů o tom, že jejich děti musí pracovat v kanceláři a že je k tomu dovede nějaký manažerský ekonomický obor. Jenže na trhu práce je trvale velká poptávka po truhlářích, zednících a textilácích a naopak i na Úřadu práce v Semilech je zaregistrována řada absolventů ekonomických oborů.

Mzdy

Jaké pobíráme mzdy v porovnání se zaměstnanci v zemích EU? Jak se budou výdělků měnit po našem případném vstupu do Unie? To samozřejmě zajímá většinu průběžného obyvatelstva v naší republice.

Měsíční hrubé mzdy ve vybraných zemích Evropské unie a v České republice v roce 2002 (podle Lidových novin z 26. února 2003).

Země	lékař specialista	učitel SŠ	řidič autobusu	zdravotní sestra	úředník v bance	pošťák	dělník
Česko	34 000	17 900	19 200	16 200	14 800	10 000	9 800
Belgie	160 000	---	51 500	---	48 700	---	62 800
Finsko	140 800	192 000	63 400	36 600	100 000	55 800	---
Itálie	---	57 000	45 200	55 300	65 200	49 000	46 300
Irsko	360 000	103 000	76 400	70 000	98 000	50 000	---
Německo	---	172 000	86 000	82 000	96 000	69 800	76 000
Rakousko	---	---	58 000	80 000	91 800	54 000	46 200
Lucemb.	250 000	170 500	77 500	108 000	124 000	77 500	118 000
Nizozem.	---	75 700	48 000	70 700	66 800	46 000	---
Řecko	34 000	29 600	29 200	23 200	29 800	28 200	---
Švédsko	131 250	75 600	59 500	76 000	82 200	59 500	---

Rozdíl v pohledu na význam a obtížnost vybraných povolání v jednotlivých zemích je zřejmý i z tohoto přehledu. A to je jen orientační, protože většina zemí EU nevykazuje každoroční statistiku průměrných mezd v určitých oborech, u vysoce kvalifikovaných oborů jsou uváděné údaje jen jakousi spodní hranicí. V souvislosti s vysokými výdělky je třeba si uvědomit i rozdíly ve struktuře životních nákladů. Ve většině bohatých států je velmi vysoké nájemné, rozdíly jsou i v daňovém zatížení a struktuře platu. Vezmeme-li v úvahu reálnou hodnotu mzdy, pak jsou platy zaměstnanců v Česku zhruba třikrát nižší než v Německu.

Ovšem platy se výrazně liší i v jednotlivých částech naší republiky. Za plat vysokoškolsky vzdělaného učitele v Semilech by pražský tramvaják, kterému stačí absolvování základní školy, ani nenasedl do soupravy.

V roce 2001 byla průměrná mzda v Praze 18 865,- Kč (1.), v Liberci 12 739,- Kč (18.), v Jablonci 12 655,- Kč (21.), Semily byly až na 58. místě (11 531,- Kč).

Minimální měsíční mzda se k 1.1.2002 zvýšila na 5700 korun. Minimální hodinová mzda stoupla z 30 na 33,90 Kč. Zvýšily se i mzdové tarify. Minimální tarif první z 12 platových tříd stoupl z 5000 na 5700 korun, nejvyšší tarif činí 12 800 Kč. Od ledna 2003 chce vláda zvýšit minimální mzdu z 5 700 na 6 200 korun měsíčně. V průměru o sedm procent by si měli polepšit i státní zaměstnanci.

Podle odhadů analytiků vzrostla průměrná mzda ze 14 642,- Kč na 15 707,- Kč. Nominální se zvýšila o 7,2 procenta, reálná o 5,3 procenta. Růst reálných mezd tak překonal růst produktivity práce, který ekonomové odhadují na 1,3 procenta.

Průměrná mzda v soukromých podnicích byla 16 016,- Kč (+ 6,7 %), ve státní sféře 14 476,- Kč (+ 10,0 %). Nejvyšší nárůst mezd zaznamenalo zdravotnictví + 12,7 % na 15 056,- Kč, pojišťovnictví +10,6 % na 27 292,- Kč, veřejná správa a obrana +10,5 % na 6 949,- Kč. Propad výdělků a nejnižší nárůst postihl finanční makléře o - 1,4 % na 31 153,- Kč a oděvní průmysl + 2,0 % na 8 960,- Kč.

Ceny

Lidé, kteří letos spíše utráceli, než se pokoušeli ušetřené peníze někam investovat, neprohloupili. Ceny zboží a služeb totiž rostly nejpomaleji za posledních 12 let. Průměrná inflace v zemi byla pouze 1,8 procenta. Nejvíce ušetřit se dalo při nákupu oděvů, bot, benzínu a potravin, protože právě toto zboží nejvíce ovlivňoval výhodnější kurz koruny a narůstající konkurence. Rychle přibývajících hypermarketů totiž pravidelnými „akcemi“ a agresivní politikou tlačily ceny dolů. Také obyvatelé Semil si zvykli na víkendové výlety do nákupních center, kde chozením po obchodech tráví svůj volný čas.

Nových osobních vozů se prodalo o 2,88 procenta méně než v roce 2001, celkem 147 754. Úpadek se pochopitelně nevyhnul ani Škodovce, která prodala o 73 883 aut méně. Na tom se zřejmě podepsaly i povodně, kvůli nim musela řada lidí nákup nových vozů odložit. Výrazné oživení prodeje zaznamenali prodejci motocyklů.

<u>Nejvíce zlevnilo</u>	<u>průměrné ceny za rok 2002</u>
Kuře kuchané, 1 kg	- 19,1 % na 51,40 Kč
Vepřová pečeně s kostí, 1 kg	- 13,8 % na 111,10 Kč

Vejce, 10 kusů	- 13,7 % na 23,90 Kč
Vepřový bůček, 1 kg	- 11,3 % na 67,30 Kč
Gothaj, 1 kg	- 10,1 % na 72,00 Kč
Benzín Natural 95, litr	- 10,5 % na 24,60 Kč
Nafta	- 9,8 % na 21,70 Kč

<u>Nejvíce podražilo</u>	<u>průměrné ceny za rok 2002</u>
Vodné	o 8,2 %
Odvoz popela a odpadků	o 7,9 %
Nájem v družstevních bytech	o 7,5 %
Nájem v nájemních bytech	o 6,3 %
Poštovné za dopis v tuzemsku	o 6,2 % na 6,40 Kč
Vodka jemná, litr	o 3,3 % na 213,- Kč
Karlovarská becherovka, litr	o 2,2 % na 286,- Kč
Marlboro s filtrem, krabička	o 5,0 % na 53,- Kč

VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ, NÁZORY A NÁLADY OBYVATELSTVA

Cizinci a zemědělská půda

Zemědělci v Libereckém kraji se obávají, že je z kvalitní půdy vytlačí cizinci. Čeští rolníci, kteří už deset let hospodaří na pronajatých půdách, nemají na jejich koupi peníze. Pro cizince je však velmi levná, nemají však zájem o ladem ležící půdu, ale o tu kvalitní, obhospodařovanou. Zájem cizinců o půdu ukazuje na propastný rozdíl v podmínkách pro zemědělce v ČR a v západní Evropě. Zájem je hlavně o půdu restituentů, jednají s nimi především Němci a Holanďané. V Libereckém kraji leží ladem přes 13 procent z 140 159 hektarů zemědělské půdy. Téměř 45 % (8338 ha) nevyužitých ploch tvoří orná půda. Velká část neobdělávaných pozemků patří restituentům, kteří za pronájem požadují přemrštěné peníze.

Dálnice Turnov – Hradec Králové

V prosinci se zdálo, že ze tří uvažovaných tras budoucí rychlostní komunikace z Turnova do Hradce Králové začíná nejvíc podpory získávat tak zvaná severní varianta. Její zastánci tvrdili, že tudy by bylo možné vést čtyřproudou silnici, že zásahy do krajiny by byly relativně malé a že by došlo k napojení Semil, nebo Lomnice nad Popelkou na hlavní silniční tahy. Nic však ještě není rozhodnuto. Jednat se bude o všech třech variantách a možná vstoupí do hry i nějaká další.

Rozbité silnice

V kritickém stavu jsou silnice, které přivádějí turisty do významných rekreačních oblastí kraje. V havarijním stavu je šedesát procent silnic druhé a třetí třídy. Na

jejich opravy potřebují silničáři nejméně půl miliardy korun. Tradičně nejhůř je na tom Semilsko. Jeden z nejvýznamnějších zdejších přírodních úkazů – Bozkovské dolomitové jeskyně, navštíví ročně bezmála osmdesát tisíc lidí. Přijet sem lze ze dvou směrů, od Semil a od Železného Brodu. Katastrofální byla hlavně cesta od Železného Brodu, ovšem právě tudy sem většina turistů, z nichž asi polovinu tvoří cizinci, přijíždí. V druhé polovině roku se díky úsilí starosty města podařilo sehnat peníze na opravu této cesty. Ovšem zima naruší další vozovky a peníze budou potřeba opět.

Některé okrajové silnice byly odsouzeny k zániku. Silničáři rozhodli, že nadále nebudou udržovat tzv. zapomenuté silnice III. třídy, mezi nimi silnici do Čikvásek, cestu z Vysokého nad Jizerou kolem koupaliště, spojnicí od Modré Hvězdy do Františkova v Rokytnici nad Jizerou. Je to škoda, tyto cesty by mohly být ideální pro cykloturistiku.

Drahé telefonování na pevných linkách

Většina domácností už v únorovém vyúčtování pocítila prudké zdražení služeb Českého Telecomu. Měsíční paušál u nejběžnějšího tarifu se zvedl o 70 % na 299 korun. Kdo by se chtěl poohlédnout po jiném provozovateli pevných telefonních linek s levnějšími službami, má smůlu. Český Telecom má všechny výhody ve svých rukou, telekomunikační zákon je nedokonalý a Český telekomunikační úřad, který působí jako regulátor, nemá téměř žádné pravomoci.

Motocyklová soutěž Enduro 2002

Krajský úřad Liberec převzal záštitu nad touto soutěží, která proběhla ve dnech 24. – 29. září. Organizátor, kterým byla společnost ISDE s.r.o. z Jablonce nad Nisou, slíbil splnit všechny podmínky, které si dávali ekologové. Tvrdily, že stávající plán trasy závodu zaručuje, že nedojde k vážnému poškození přírody. Také představitelé místních samospráv na Semilsku viděli v šestidenní šanci pro zviditelnění regionu a rozvoj turistického ruchu.

Stanislav Macák, místostarosta Semil, k tomu pro Deník Pojizeří řekl: „Myslím, že podobně významný závod může být pro Semilsko velkým přínosem. Z jednání, kterých jsem se zúčastnil, jsem nabyl přesvědčení, že organizátoři kladou na ochranu životního prostředí velký důraz.“

Bohužel, celá obří akce skončila naprostým fiaskem a ostudou. Následovaly soudní žaloby nejen od ochránců přírody, ale také od firem a dobrovolných pomocníků, kterým organizátoři nezaplatili za odvedené služby a práci.